

**«6D021300 – Лингвистика» мамандығы бойынша философия
докторы (PhD) дәрежесін алу үшін орындалған
Әлиакбарова Айгерім Тілесбекқызының
«Жаңа әлеуметтік-мәдени жағдайдағы заманауи қазақ антропонимиясы:
трансмиссия, трансформация» атты диссертациялық жұмысына**

АҢДАТПА

Жұмыстың жалпы сипаттамасы. Бүгінгі тіл білімі ғылымында ономастика мәселелеріне қатысты зерттеу жұмыстары ерекше назар аудартады. Лингвистика ғылымы үздіксіз дамуда, бұл орайда бірнеше ғылым салаларының интеграциясы негізінде зерттеуді қажет ететін жаңа бағыттар, салалар туындауда. Осыған байланысты ономастика саласында, оның ішінде кісі есімдері жайлы ғылым ретінде антропонимикада жаңа зерттеулер пайда болуда, себебі қоғамда орын алған өзгерістер саяси-әлеуметтік оқиғалар, мәдени қатынастар жайлы нақты мәлімет сақталатын антропонимдерде көрініс табады.

Әбдуәли Қайдардың пікірі бойынша адам өмірінде ат қою дәстүрі зор маңызға ие: «Адам баласының жер бетінде қауымдаса өмір сүре бастаған бағзы замандардың өзінде өзара араласып, қарым-қатынас жасау қажеттілігінен туындаған өркениетті дәстүрдің бірі – «бір-біріне ат қойып, айдар тағу. Онсыз адамдардың қауымдаса, ұйымдаса тіршілік етуі, табиғаттың сырын ұғынып, тылсым күшіне қарсы тұруы мүмкін емес еді» (Ә. Қайдар, Қазақтар ана тілі әлемінде, 2009, 728 б.).

Қазақстандағы ономастикалық зерттеулерде, оның ішінде антропонимика саласына қатысты зерттеу жұмыстарында антропонимдердің тарихи даму жолдары айқындалып, семантикалық, құрылымдық, этнолингвистикалық ерекшеліктері салыстырмалы, салғастырмалы аспектіде қарастырылып, уәжділік сипаты анықталған. Дегенмен қазақ антропонимиясы қазіргі жай-күйі, даму динамикасы үрдісінің айқындалуы, қоғамдағы әлеуметтік-мәдени өзгерістердің қазақ антропонимдік жүйесінде көрініс табуы, оның қазақ халқы менталитетіндегі өзгерістермен өзара шартты байланысы тұрғысында жан-жақты зерттеуді талап етеді.

Аталған диссертациялық жұмыста заманауи қазақ антропонимдері лексика-семантикалық тұрғыда топтастырылып, құрылымы және сөзжасамдық құрамына талдау жасалып, белгілі бір лингвомәдениетке қатысты антропонимдердің сандық-пайыздық құрамын анықтау мақсатында нақты деректі материалдардың тілдік атрибуциясы айқындалды. Қазақ антропонимдерінің өсу динамикасын анықтау мақсатында 1980-2018 жылдар аралығында туылған ұлты қазақ азаматтардың аты-жөні нұсқалары сандық есептеу тәсілі негізінде қарастырылып, ең жиі қойылған және сирек кездесетін кісі есімдері анықталды. Сонымен бірге жаңа туған сәбиге есім берудегі сәнді үрдісті айқындауға мүмкіндік тудырған антропонимиядағы «сән» ұғымы, сонымен қатар қазақ шоу бизнесіндегі сахналық есімдердің ерекшеліктері айқындалды. Сонымен қатар соңғы онжылдықта қоғамда орын алған

әлеуметтік-мәдени жағдайлардың, ғаламдық жаһандану үдерісінің көрінісі ретінде қарастырылатын тілдік трансмиссия және трансформация құбылыстары, есім берудегі ұлттық дәстүрдің сақталу үрдісі айқындалды.

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Мемлекеттік «Мәдени мұра» бағдарламасында тілге мәдениеттің көпөлшемді ұғымы ретінде баса назар аударылады. Сол себепті мәдениеттің игерілу, сақталу, кейінгі ұрпаққа табысталу, тіл арқылы мәдениеттің модернизациялану мәселелері өзектілікке себеп болып, тіл білімінде антропоөзектік және этноцентристік бағыттағы зерттеулерде қарастырылуда. Осыған орай жұмыстың өзектілігі қазақ антропонимиясында ұрпақтан ұрпаққа берілетін (*тілдік / антропонимдік трансмиссия*) есімдерді анықтауға негізделген антропонимиялық қорда сақталған есімдерді айқындау болып табылады. Сонымен қатар орындалған диссертациялық жұмыс «Мәдени мұра» Мемлекеттік бағдарламасы, Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, 2017 жылдың 12 сәуірінде Елбасының бастамасымен жарияланған «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылдың 12 желтоқсанда бекітілген «Цифрлық Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасы, «Қазақстан – 2030 барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы» стратегиясы сынды бағдарламалық құжаттардың жүзеге асырылуымен де байланысты. Соңғы құжатта «қоғамымыздағы трансформация ықпалымен, өзіміз көбіне оны түйсіне де бермей, құндылықтардың сапалық тұрғыдағы өзге жүйесі мен адамдық қарым-қатынастардың жаңа түріне дағдылана отырып, өзіміз де түгел өзгердік» (<http://adilet.zan.kz/rus/docs/K970002030>) деп көрсетілген. Осымен байланысты жүргізілген зерттеу жұмысының міндеттерінің бірі халық менталитеті трансформациясын көрнекі түрде аңғартатын антропонимдердің трансформациясын анықтау болып табылады. Антропонимдер де қоғамдағы түрлі жағдаяттарға, жаһандану үдерісіне сәйкес мағыналық, тұлғалық, құрылымдық жағынан үнемі өзгеріп, дамып отырады. Қоғамдағы жаңа әлеуметтік өзгерістерге қатысты қазақ кісі есімдері жүйесінде орын алған трансформацияны (*антропонимдік трансформация*) айқындау да зерттеу жұмысының өзектілігі болып саналады. Қазіргі таңда қазақ антропонимиялық қорында айтарлықтай өзгерістер орын алғандығын зерттеу нәтижелері дәлелдеп отыр: көне түркі дәуірінде қалыптасқан ай мен күнге табыну, аң-құстарды, табиғат құбылыстарын тотем ретінде тану, сонымен бірге қазақ халқының наным-сеніміне, салт-дәстүріне қатысты қойылған кісі есімдері қолданыстан шығып немесе өзгеріске ұшырау үстінде. Жиі кездесетін есімдер қатарын анықтау кезінде қазіргі кезеңде нәрестеге есім беруде оның мәнді, мағыналы болуына қарағанда, қысқа, әрі құлаққа жағымды естілуіне, заманауи және сәнді есім болуына баса назар аударылатындығы белгілі болды. Қоғамда орын алған саяси-экономикалық жағдаяттардың, жаһандану үдерісінің кісі есімдерінде көрініс табуы антропонимдердің әлеуметтік-мәдени маңыздылығын айшықтай түседі.

«Қазақстан – 2030 барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы» бағдарламалық құжатында: «Біздің жас мемлекетіміз өсіп-жетіліп, кемелденеді, біздің балаларымыз бен немерелеріміз онымен бірге ер жетеді. <...> Олар бабаларының игі дәстүрлерін сақтай отырып, қазіргі заманғы нарықтық экономика жағдайында жұмыс істеуге даяр болады» деп атап көрсетілген.

Осыған орай қазақ халқының есім беру дәстүрі сақталып келеді ме деген заңды сұрақ туындайды. Тәуелсіздік алған кезеңнен бастап жаңа туған сәбиге тарихи тұлғалардың құрметіне: ел билеген хандар мен билердің, елді жаудан қорғаған батырлар мен сұлтандардың, саяси тұлғалар, қоғам қайраткерлерінің есімдері берілді, бұл ұлттық сана-сезімнің, сондай-ақ қоғамның тарихи-мәдени модернизациясының көрінісі іспетті.

Алматы қаласы АХАТ бөлімдеріндегі туу туралы акт жазбалары және Әділет департаменті азаматтық хал актілерін тіркеуді және апостильдеуді қамтамасыз ету және бақылау бөлімінің мұрағатынан алынған құжаттар, түрлі антропонимдік тізімдерден таңдалған деректі материалдар негізінде «Заманауи қазақ есімдерінің электронды сөздігін», яғни жаңа типтегі мобильді қосымша түрінде заманауи антропонимиялық сөздік құрастыру мүмкіндігі туындады. Аталған сөздікті «Цифрлық Қазақстан» бағдарламасын дамытуға белгілі бір деңгейде үлес қосу мақсатында жасалған инновациялық ақпараттық технология өнімі ретінде қарастыруға болады.

Зерттеудің нысаны – заманауи қазақ антропонимиясы (кісі есімдері, тектері).

Зерттеу жұмысының пәні – заманауи антропонимдердің лексика-семантикалық және құрылымдық-сөзжасамдық ерекшеліктері, трансмиссия және трансформация құбылыстары.

Зерттеудің мақсаты мен міндеттері. Зерттеудің мақсаты – заманауи қазақ антропонимиясындағы жаңа әлеуметтік-мәдени жағдайларға қатысты туындайтын ұрпақаралық трансмиссия және трансформация нәтижелерін айқындау. Осы зерттеу мақсатына жету үшін келесі **міндеттерді** шешу көзделді:

– ономастикаға, оның ішінде қазақ антропонимикасына қатысты жүргізілген ғылыми тарихи-лингвистикалық зерттеулерге аналитикалық шолу жасау;

– заманауи қазақ антропонимдерін лексика-семантикалық тұрғыда топтастыру, құрылымдық-сөзжасамдық ерекшеліктерін сипаттау;

– белгілі бір мәдениетке қатыстылығы тұрғысында заманауи қазақ антропонимиясының тілдік құрамын: түркі негізді және шет тілдерден енген антропонимдерді анықтау;

– қазақ антропонимиясындағы ұрпақаралық трансмиссия құбылысын айқындау;

– қазақ халқы менталитетінің өзгеруімен байланысты қазіргі қазақ антропонимиясындағы трансформация құбылысын саралау;

– қазақ есімдерінің ағылшын тілінде және латын графикасы бойынша дұрыс жазылуы тұрғысында ақпарат беретін, қазақ-орыс тілдерінде мобильді қосымша түрінде заманауи қазақ есімдері электронды сөздігін құрастыру.

Диссертациялық зерттеуде қолданылған әдіс-тәсілдер.

Диссертациялық жұмыста жинақталған тілдік материалды зерттеп, бір жүйеге келтіру мақсатында Алматы қаласы АХАТ бөлімдері, архив қоры аттрибуциясы, жаппай іріктеу тәсілі негізінде сипаттау әдісі қолданылды; заманауи кісі есімдері мен тектері лексика-семантикалық және құрылымдық-сөзжасамдық талдау негізінде лексика-семантикалық ерекшеліктері бойынша топтастырылды; заманауи қазақ есімдері тілдік аттрибуция көмегімен айқындалды; заманауи қазақ антропонимдерінің өсу динамикасын, жиі қойылған және сирек кездесетін есімдерді анықтауда Microsoft Office Excel және SPSS компьютерлік бағдарламалары көмегімен сандық есептеу тәсілі пайдаланылды; тіл иесінің тілдік санасындағы элементтер ретінде есімдер мен тектердің лексикалық мағынасын айқындау үшін есімнің лексикографиялық мағынасын анықтауға мүмкіндік беретін лексикографиялық талдау жасалды, сонымен бірге мобильді қосымша түрінде антропонимиялық сөздік құрастыруға мүмкіндік туғызған сөздіктердегі анықтаманы жалпылау әдісі қолданылды.

Зерттеудің теориялық-әдіснамалық негіздері. Диссертация жұмысының тақырыбын ашу мақсатында тіл біліміндегі жалпы әдістемелік қағидалар, белгілі отандық және шетелдік ғалымдардың ономастика, оның ішінде антропонимика саласы бойынша ғылыми еңбектеріндегі теориялық тұжырымдар басшылыққа алынды.

Зерттеу жұмысының теориялық-әдіснамалық негіздері ретінде: Т. Жанұзақов, В.А. Никонов, А.В. Суперанская, В.Д. Бондалетов, В.Д. Карпенко, Б.А. Старостин, Г.В. Тропин, Г.Б. Мәдиева, Қ.Қ. Рысберген, Б. Әбдуәлиұлы, Н.Д. Оңдасынов, Г.И. Кульдеева, А. Gardiner, С. Hough, R.D. Alford, W. Van Langendonck, К. Agyekum (антропонимдердің теориялық мәселелері); J. Algeo, F. Akinnaso, А.Н. Al-Qawasmi & А.А. Al-Нақ, V. Adminiene & A. Nauseda (әлеуметтік лингвистика); Ж.А. Манкеева (этномәдени атаулар); В. Spolsky, J.B. Walkowiak (personal name policy); А.М. Селищев, А. Жұбанов, С. Аманжолов, Ә. Қайдар, В. Гордлевский, Р.Л. Сельвина, Г.Г. Стратанович, Л.В. Никулина, В. Jernudd, В.І. Creamer Thomas, S. Mwizenge (этникалық ономастика); О.И. Блинова, Т.Р. Кияк, Н.Д. Голев, А.Д. Жакупова (уәжтану); З.Қ. Ахметжанова, У.А. Мусабекова, Н.Ө. Асылбекова (антропонимдердің уәжділік аспектісі); S. Lieberon, E.O. Bell (an Empirical Study of Social Taste); R.J. Stoller, J. Lyons, М.М. Гинатулин, А.В. Кирилина, Б. Хасанұлы, Г. Мамашарипова, Г. Шоқым (гендер ұғымы); А.Ж. Кульмагамбетова (антропонимдердегі әлемнің тілдік бейнесі); В.И. Супрун, И.В. Крюкова (ономастикалық өріс мәселесі); G. Trommsdorff, Д.И. Дубров, А.Н. Татарко, С.Г. Воркачев, В.В. Красных, Э.Д. Сүлейменова, Г.Ф. Благова, S. Wilson (ұрпақаралық трансмиссия, тілдік трансмиссия); О.В. Врублевская (сәнді есім); Т.Ф. Аристова, Г.Р. Галиуллина, К.Г. Чаукерова,

К.К. Койше, Г.М. Ниязова (кісі есімдері трансформациясы); У.Е. Мусабекова (ортологиялық бейімделу); Ю.И. Масанов, В.Г. Дмитриев, К.С. Мочалкина, Т.Т. Джарасова (бүркеншік аттар) және т.б. ғалымдардың зерттеулері мен ғылыми еңбектері алынды.

Диссертациялық зерттеудің материалдық негізі. Зерттеу материалы ретінде 124 800-ден астам ұлты қазақ азаматтардың аты-жөндері қарастырылды.

Диссертациялық зерттеудің дереккөздері. Деректі материалдар келесі дереккөздерден алынды:

– Алматы қаласы Әділет департаменті азаматтық хал актілерін тіркеуді және апостильдеуді қамтамасыз ету және бақылау бөлімінің мұрағатынан алынған, Алматы қаласы АХАТ бөлімдерінде 1980-2018 жылдар аралығында дүниеге келген нәрестелердің есімі, тегі, әкесінің аты тіркелген туу туралы акт жазбалары (43 027 бірлік): 1980 жыл – 3481 (Әуезов, Калинин, Ленин, Октябрь, Совет, Фрунзе аудандарының АХАТ бөлімдері), 1990 жыл – 5912 (Алатау, Әуезов, Калинин, Ленин, Москва, Октябрь, Совет, Фрунзе аудандарының АХАТ бөлімдері), 2000 жыл – 6934 (Алмалы, Әуезов, Бостандық, Жетісу, Медеу, Түркісіб аудандарының АХАТ бөлімдері), 2010 жыл – 9093 (Алатау, Алмалы, Әуезов, Бостандық, Жетісу, Медеу, Түркісіб аудандарының АХАТ бөлімдері), 2018 жыл – 17 607 (Алатау, Алмалы, Әуезов, Бостандық, Жетісу, Медеу, Түркісіб аудандарының АХАТ бөлімдері) бойынша туу туралы акт жазбалары;

– Әділет департаменті азаматтық хал актілерін тіркеуді және апостильдеуді қамтамасыз ету және бақылау бөлімінің мұрағатындағы құжаттар;

– 2017 жылғы Қазақстан Республикасы білім гранты иегерлері (1999-2000 жылдары туылған) атанған 28 000-нан астам талапкерлердің аты-жөні;

– Бұқаралық ақпарат құралдары ((<https://bilim-all.kz/esimder/all>, imya.com, <https://sites.google.com/site/esymder/>, <https://imena-znachenie.ru/imena/kazahskie/>, <https://islam.kz/ru/articles/traditsiya/znachenie-kazahskih-imen-449/>, <https://www.youtube.com/watch?v=IOgEDQtyZRo>).

Сонымен қатар Л. Данклинг (Leslie Duncling, 1995) «The Guinness Book of Names» еңбегі [166], А.В. Суперанскаяның (2005) «Современный словарь личных имен: Сравнение. Происхождение. Написание» сөздігі [165], Т. Жанұзақовтың (2008) «Есіміңіз кім? Ваше имя?» атты қазақша-орысша түсіндірме сөздігі [136], «Қазақ есімдерінің анықтамалығы» (2009) [172], Н.Д. Оңдасыновтың «Араб текті қазақ есімдері» (2011) сөздігі [152], Ш.Ш. Сагаутдиновтың (2011) «Татарские имена: происхождение, значение, примеры» сөздігі [164], А. Смағұловтың «Қазақ есімдері» атты энциклопедиялық анықтамалығы (2013) [128], интернет сайттары (<https://names.neolove.ru/national/kazakhskoe/>, <https://al-isnad.kz/stati/kazahskie-muzhskie-i-zhenskie-imena-znachenie-kazahskih-imen/>, <https://nashiimena.ru/nacionalnye-imena/kazahskie-imena/>) қолданылды.

Жұмыстың теориялық және практикалық маңыздылығы. Заманауи қазақ антропонимиясына жүргізілген зерттеудің теориялық маңыздылығы қазақ, кеңірек алғанда түркі ономастикасының ары қарай дамуына қосатын үлесімен айқындалады. Деректі материалдар мен ғылыми нәтижелерді ономастикалық зерттеулерде кеңінен қолдануға болады. Статистикалық мәліметтер тіл мамандарына, әлеуметтанушыларға, психологтарға, мәдениеттанушыларға және т.б. ұлттық тіл мен ұлттық сананың қалыптасу үдерістері бойынша тиісті қорытындылар жасауға мүмкіндік береді.

Жұмыстың қорытындылары мен тұжырымдарын, сонымен бірге жинақталған тілдік материалдарды ономастика теориясы, қазақ антропонимиясы және салғастырмалы ономастика бойынша арнайы курстарда, семантика, сөзжасам, лексикография бойынша дәріс оқуда қолдануға болады. «Заманауи қазақ есімдері электронды сөздігі» (қазақша-орысша) және қазақ есімдерінің ағылшын, латын графикасы негізінде дұрыс жазылуы бойынша мәлімет АХАТ мамандары үшін анықтамалық ретінде ұсынылады. Ұсынылып отырған сөздік жаңа туылған сәбиге есім беруде, оның дұрыс жазылуы бойынша көпшілік аудиторияға пайдалы болады деген сенімдеміз.

Зерттеу жұмысының жаңалығы. Зерттеу жұмысында түрлі дереккөздерден, туу туралы акт жазбаларынан таңдалған заманауи қазақ кісі есімдері мен тектері кешенді, әрі жүйелі түрде зерттелді.

Зерттеу жұмысының ғылыми жаңалығы келесі көрсеткіштерге сәйкес анықталды:

– 1980-2018 жылдар аралығында (38 жыл) Алматы қаласы бойынша АХАТ бөлімдерінен жинақталған тілдік материалдар және өзге де объективті дереккөздер негізінде заманауи қазақ антропонимиясы бойынша алынған деректер корпусы;

– қазіргі қазақ кісі есімдеріне Excel, SPSS компьютерлік бағдарламалары негізінде талдау жасалып (ер, әйел антропонимдері), нәтижесінде қазақ антропонимиясының 1980, 1990, 2000, 2010, 2018 жылдардағы даму динамикасы айқындалды;

– заманауи кісі есімдерінің тілдік қатысымдылығы бойынша сандық-пайыздық қатынасы анықталды;

– заманауи қазақ антропонимиясындағы ұрпақаралық трансмиссия құбылысын көрсететін нәтижелер алынды, сонымен ерте ғасырлардан қазіргі күнге дейін тілдік санада сақталып, ұрпақтан ұрпаққа жеткен кісі есімдері анықталды;

– заманауи қазақ антропонимдік жүйесінің өзегі мен шеткері кеңістігі айқындалды;

– мемлекеттің саяси-әлеуметтік факторларға, ғаламдық жаһандану үдерісіне ықпалынан қазақ антропонимиясында туындаған трансформация құбылысы зерттелді.

Қорғауға ұсынылатын негізгі тұжырымдар:

1. Саяси-әлеуметтік факторлар, ғаламдық жаһандану үдерісі, тілдік сананың трансформациясы ықпалынан қазақ антропонимиялық кеңістігінде

антропонимдік трансформация үдерісі байқалады: күнтізбелік есімдер, қазақ халқының көшпелі өмір салтын және пұтқа табынуды көрсететін есімдер қолданыстан шығып, историзм есімдерге, архаизм есімдерге айналуға; қазақ антропонимиялық қоры жаңа типтегі есімдермен толығуда: а) қазақ тіліндегі жағымды естілетін есімдер, б) еуропалық үлгідегі әуезді есімдер, в) сәнді есімдер, г) екі немесе үш есімнен бірігіп жасалған есімдер: бірге, бөлек, дефис арқылы беріледі.

2. Заманауи қазақ антропонимиясының тілдік құрамы дәстүрлі қазақ антропонимдеріне тән емес есімдердің белсенді қойылуын, ер антропонимиясымен салыстырғанда әйел антропонимиясында еуропалық есімдер есебінен шет тілден енген антропонимдердің басымдығын көрсетеді. Әуезді, жағымды есім беруге деген талпыныс қазақ есімдер жүйесінің ұлттық біртұтастығын бұзбайды, себебі, антропонимдік кеңістік өзегін қазақ есімдері және қазақ мәдениетімен игеріліп қазақ есімдері ретінде қабылданатын антропонимдер құрайды.

3. Кісі тегі – белгілі бір отбасында ұрпақтан ұрпаққа шексіз жалғасып, өзгеріссіз берілетін генетикалық маркер, мұрагерлік атау. Қазақ мәдениетінде тарихи қалыптасқан орыс тілі үлгісіндегі үш мүшелі антропонимдік формуламен бірге параллельді түрде 1980 жылдан бастап екі мүшелі *тегі+есімі* формуласы қолданылады, мұнда кісі тегі рөлін әулет аты, арғы атасының аты, сонымен бірге әкесінің аты атқарды. 2018 жылғы дерек бойынша ұлттық нұсқа ретіндегі қазақ антропонимдік формуласының үш типі тұрақты түрде қолданыста: *есімі+әкесі+тегі*, *есімі+тегі*, тегі ретінде әке аты қолданылатын *есімі+әкесі*. Келесі ұрпаққа берілмейтін әке атын кісі тегі қызметінде қолдану генетикалық тізбекті үзеді.

4. Антропонимдік жүйеде ұлттық тілдік санаға негізделген базалық антропонимдердің ұрпақаралық табысталу үдерісі – антропонимдік трансмиссия құбылысы байқалады. Антропонимдік трансмиссия: тігінен антропонимдік трансмиссия және көлденең антропонимдік трансмиссия болып екі түрге бөлінеді.

Жұмыстың талқылануы мен мақұлдануы. Зерттеу жұмысының ғылыми нәтижелері мен қорытындылары отандық және шетелдік басылымдарда, халықаралық ғылыми-теориялық

- Қазақ антропонимиясының дамуы // Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Хабаршысы. Филология сериясы. №5 (114). – Астана, 2016. – 24-27 бб.

- Қазақ антропонимиясының лингвомәдени ерекшеліктері // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Хабаршысы. Филология сериясы, №1 (165). – Алматы, 2017. – 139-142 бб.

- Қазақ антропонимиясында кісі тегінің трансформациялану құбылысы // «Ономастика – Қоғам – Уақыт» атты жас ғалымдардың IV республикалық ғылыми-танымдық конференция материалдарының жинағы. Алматы, Қазақстан. 13 сәуір, 2017. – 10-16 бб.

- Қазақ антропонимиясындағы тілдік трансмиссия құбылысы // «XXI ғасыр филологиясының өзекті мәселелері» атты халықаралық ғылыми-теориялық конференция материалдары. – Алматы, Қазақстан. 2-3 маусым 2017. – 20-25 бб.

- Қазақ антропонимиясында трансформацияның рөлі // IV Халықаралық Фараби оқулары. Студенттер мен жас ғалымдардың «Фараби әлемі» атты халықаралық ғылыми конференциясының материалдары. – Алматы, Қазақстан. 10-13 сәуір, 2017. – 228 б.

- Transformation of anthroponyms in the Kazakh language // Сборник материалов I Международной научно-практической конференции «Пересекая границы: межкультурная коммуникация в глобальном контексте». – Москва, 14-16 февраля 2018 г. – С.181-183.

- Қазақ антропонимиясындағы сахналық аттардың лингвистикалық ерекшеліктеріне шолу // Қазақстанның ғылымы мен өмірі. Халықаралық ғылыми-көпшілік журнал. Филология сериясы, – №4 (61). – Астана, 2018. – 42-46 бб.

- The impact of globalization on the transformation of naming // V International Farabi Readings. Materials of the International Scientific Conference of Students and Young Scientists «Farabi Alemi». – Almaty, Kazakhstan. April 11-12, 2018. – P. 223-224.

- Қазіргі қазақ кісі есімдерінің лексика-семантикалық ерекшеліктері // Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Хабаршысы. Филология сериясы, №3 (171). – Алматы: Қазақ университеті, 2018. – 139-147 бб.

- Structural-Semantic Analysis of Modern Kazakh Anthroponyms // Materials of the IV International Scientific-Practical Conference “Integration of the Scientific Community to the Global Challenges of Our time”. – Sapporo (Japan), February 13-15, 2019. – P. 430-436.

- Linguistic fashion in anthroponymy: fashionable names // VI International Farabi Readings. Materials of the International Scientific Conference of Students and Young Scientists «Farabi Alemi». – Almaty, Kazakhstan. April 2-12, 2019. – P. 336-337.

- Gender difference in Kazakh personal names // «Ономастика – Қоғам – Уақыт» атты жас ғалымдардың VI республикалық ғылыми-танымдық конференция материалдары. – Алматы. 5 сәуір 2019 ж. – 4-6 бб.

- Contemporary state of Kazakh personal names // 9th International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics». Book of Abstracts. – Tashkent, 2-3 May, 2019. – P. 78.

- Linguistic attribution of modern Kazakh anthroponyms // Eurasian Journal of Philology: Science and Education, №1 (177). – Almaty: Kazakh University, 2020. – P. 78-85.

- On Some Current Trends in Kazakh Anthroponymy (Based on Materials from Almaty) // Voprosy onomastiki (Problems of Onomastics). Volume 17, Issue 2. – Yekaterinburg, 2020. – P. 312–322. DOI: 10.15826 / vopr_onom. 2020.17.2.030.

Диссертацияның құрылымы. Диссертациялық жұмыс 167 бетте мазмұндалып, кіріспеден, 3 бөлімнен, қорытынды мен пайдаланылған

әдебиеттер тізімінен, 110 беттен тұратын қазақ есімдерінің ағылшын және латын графикасында дұрыс жазылуы бойынша мәлімет берілген «Заманауи қазақ есімдері сөздігінен» (қазақша-орысша) тұрады.